

YATIRIM FONU

Tanım:

Yatırım fonları halktan topladıkları paralar karşılığı hisse senedi, tahvil/bono, özel sektör borçlanma araçları, ters repo gibi sermaye piyasası araçlarından ve altın ile kıymetli madenlerden oluşan portföyleri yönetirler. Her bir yatırımcı, fonun sahip olduğu portföyün bir kısmını temsil eden katılma payını satın alarak fona katılım sağlar.

Hisse senedinde nasıl şirkete ortak olunuyorsa yatırım fonunda da katılma belgesi ile fon portföyüne ortak olunur. Tek fark hisse senedi sahibi şirket yönetimine katılabilirken, yatırım fonu katılma belgesi sahibi fon yönetimine ortak olamaz.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun düzenlemeleri çerçevesinde yatırım fonlarının yatırım yapabileceği araçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Türkiye'de kurulmuş şirketlerin hisse senetleri, özel ve kamu borçlanma senetleri (tahvil, bono gibi),
- Yabancı özel ve kamu sektörü borçlanma senetleri ve hisse senetleri
- Ulusal ve uluslararası borsalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler ile bunlara dayalı olarak ihraç edilmiş ve borsalarda işlem gören sermaye piyasası araçları,
- Vadeli işlem sözleşmeleri ve Sermaye Piyasası Kurulu'nca uygun görülebilecek diğer sermaye piyasası araçları.

Yatırım fonunun kazancı portföyünde bulundurduğu araçların getirisine bağlı olduğundan, yatırımcıların fonun türü ve tipi, bir başka ifade ile, portföy bileşimi hakkında bilgi sahibi olduktan sonra yatırım yapacakları fonu seçmeleri uygun olacaktır.

Bir yatırım fonuna ait temel bilgiler hangi kaynaklardan elde edebilir?

Yatırım fonuna yatırım yapmadan önce fon hakkında bilgi alınabilecek kaynaklara başvurmakta yarar vardır. Bu bilgiler fonun kendisinden veya kullanılan banka/aracı kurumdan istenmelidir ve yatırıma karar vermeden önce mutlaka okunmalıdır.

Yatırım fonlarının katılma paylarının halka arzı sırasında ve sonrasında yatırımcılar ihtiyaç duydukları bilgileri aşağıdaki belgelerden elde edebilirler:

İçtüzük:

Yatırım fonlarının içtüzükleri, yatırım fonu katılma payı ile kurucu(fonu kuran tüzel kişi), saklayıcı(fon portföyünde yer alan menkul kıymetleri saklayan kurum)ve yönetici (fon portföyünü yöneten kuruluş)arasında fon portföyünün yönetilmesini ve saklanmasını konu alan iltihakı bir sözleşmedir. İçtüzükte fonun adı, adresi, kuruluş amacı, portföy yönetimine ilişkin esaslar, yatırım sınırlamaları, katılma paylarının satışına ve geri alışlarına ilişkin esaslar vb. Bilgiler yer alır.

İzahname:

İzahname, katılma paylarının halka arzı sırasında hazırlanır. Fonun satış dokümanıdır. İzahnamelerde fona ait temel bilgiler (fonun kurucusu, kurucu ve fonun adresi, fon katılma paylarının alınıp satılacağı yerler, fon yöneticilerinin kimler olduğu, sermaye piyasası alanındaki tecrübeleri, fon yatırım stratejisi, yatırım sınırlamaları, yaptığı harcamalar, portföy yapısı, ilgili vergi düzenlemeleri) bulunur. İzahnameler halka arz öncesinde Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilir, ayrıca katılma paylarının alım satımının yapıldığı yerlerde yatırımcıların incelenmesi için hazır bulundurulur.

Bir Yatırım fonundan nasıl para kazanılır?

Bir yatırım fonuna yapılan yatırımdan üç şekilde para kazanılabilir:

- Fon sahip olduğu menkul kıymetlerden kar payı ve faiz geliri elde eder ve bu geliri portföy değerine yansıtır.
- Fonun sahip olduğu menkul kıymetlerin değeri artabilir. Eğer fon, fiyatı yükselen bu menkul kıymeti satarsa, sermaye kazancı elde eder. Fon, elde ettiği sermaye kazancını veya zararını fon portföy değerine yansıtır.
- Eğer yatırım fonu, fiyatı yükselen menkul kıymeti satmıyorsa, bu değer artışı fonun katılma paylarına yansır. Eğer katılım payları satılırsa, ilk ödenen fiyatın üzerinde bir bedel elde edilir.

Yatırım fonları ne gibi avantajlar sağlamaktadır?

- Tasarruf sahibinin ortaya koyduğu sermayesi yani parası, profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmektedir
- Yatırım fonu portföyüne alınabilecek menkul kıymetlerin sabit getirili, dövizde endeksli ve hisse senedi gibi araçlarla çeşitlenmesi nedeniyle riskin en aza indirilmesi mümkün olabilmektedir.
- Menkul kıymetlerin değerlendirilmesi ve kontrolü ile kupon, faiz ve temettü tahsili fon yönetimince yapılacağından, yatırımcılar vade takibi, tahsil etme gibi zaman ve kaynak kullanımını gerektiren işlemlerden kurtulmaktadır.
- Küçük tasarruflarla ulaşılmayacak kazanç potansiyeli yüksek menkul kıymetlere yatırım yapılmasına olanak sağlamaktadır.
- Fon portföyündeki değer artışlarının portföy değerine günlük olarak yansıtılması nedeniyle, yatırımcılar fona yaptıkları yatırımlarını işlemiş geliriyle birlikte ihtiyaçları kadar veya tamamını istedikleri anda paraya çevirebilirler
- Portföye yapılan büyük tutarlı alım satımlar zaman ve para tasarrufu sağlamaktadır.

Yatırım fonunu seçerken nelere dikkat edilmelidir?

- Fon tarafından alınan menkul kıymetlerin değeri artabileceği gibi düşebilir. Yatırım yapılan anaparanın bir kısmını kaybetme riski vardır. Her farklı türdeki fonun farklı riski vardır.
- Yatırımdan önce ilgilenilen fonun amacının ve riskinin ne kadar uyup uymadığına karar vermek gerekir. Bu kararı vermek için bir yatırım danışmanı aracılığı ile risk profilinin belirlenmesine ihtiyaç olabilir.
- Bankalar genellikle kendi kurucusu oldukları fonları satmaktadır. Bankalarda satılan fonları mevduat ile karıştırılmamalıdır. Mevduatta belli bir sınıra kadar devlet garantisi varken yatırım fonunda herhangi bir devlet garantisi yoktur.

Genel olarak, yatırım fonları da dâhil tüm menkul kıymet yatırımlarında, geçmiş dönemde o menkul kıymetin veya yatırım fonunun elde ettiği getirinin, gelecek dönemde de devam edeceğine dair bir garantinin olmadığı tüm yatırımcılar tarafından bilinmesi gerekmektedir.

Yatırım fonlarına yapılacak yatırımlarda daha çok geleceğe ilişkin beklentilerle, yatırımcının risk ve vade tercihinin, fonun risk ve vade yapısı ile uyumu dikkate alınmalıdır.

Yatırım fonları birbirleriyle nasıl karşılaştırılır?

Yatırım fonu katılma payına yatırım yapmayı planlayan tasarruf sahiplerinin aşağıda sayılan konularda yeterli seviyede bilgiye sahip olmalarında fayda vardır:

- Fonun kurucusu ve bu kurucunun yönettiği fonların türü ve tipi,
- fonun en yakın tarihli portföy yapısı,
- fonun portföyünü yöneten portföy yöneticisinin kim olduğu,
- Kurucunun geçmiş dönemde fon türlerine göre sağladığı gelir ve bunun aynı türdeki diğer fonlara göre başarısı,
- Fon katılma paylarının alınıp satılabileceği yerler ve işlem saatleri,
- Katılma paylarının paraya çevirebilmek için önceden ihbar koşulunun aranıp aranmadığı.